

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FAKULTA FILOZOFICKÁ
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

KOMPARATIVNÍ ANALÝZA ČESKÉHO A ITALSKÉHO TRESTNÍHO SYSTÉMU
TRESTNÍCH SANKCÍ A PŘÍSLUŠNÉ PRÁVNÍ TERMINOLOGIE

Vedoucí práce: JUDr. Mgr. Ivo Petruš, Ph.D.

Autor práce: Kristýna Metličková

Studijní obor: Italský jazyk

Ročník: 4.

2013

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdání textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Plzeň 2. května 2013

.....
Kristýna Metličková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Mgr. Ivovi Petřů, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, cenné rady a čas, který mi věnoval při konzultacích.

Anotace

Hlavním cílem této bakalářské práce je analýza českého a italského systému trestních sankcí a následné porovnání, zda jsou tyto dva systémy rozdílné, nebo podobné.

Podstatnou částí práce je také rozbor, který obsahuje italskou právní terminologii z této oblasti.

Práce je rozdělena na několik částí. První část se zabývá stručným historickým vývojem a základními prameny trestního práva v obou zemích. Ve druhé části je podrobněji vysvětlen systém českých a italských trestních sankcí. Třetí a čtvrtá část se věnuje pouze vybraným druhům trestů a ochranných a bezpečnostních opatření. V části páté je provedena komparace českého a italského systému trestních sankcí, která se zabývá jejich rozdílností, či podobností. Poslední dvě části obsahují rozbor italské právní terminologie a dvojjazyčný glosář.

Součástí práce je i résumé, které je psané v italském jazyce.

Annotation

The major aim of this Bachelor thesis is the analysis of Czech and Italian systems of criminal sanctions and the sequential comparison of their differences or similarities.

Main part of this thesis is also the analysis of Italian law terminology from this part of law.

The work is divided into several parts. The first part deals with brief historical development and fundamental sources of criminal law in both countries. The systems of Czech and Italian criminal sanctions are explained in detail in the second part. The third and fourth parts are concerned with only several kinds of penalties and measures of protection. The detailed comparison of Czech and Italian criminal systems of criminal sanctions focused on their differences and similarities is analysed in the fifth part. Final two parts contain the analysis of relevant Italian law terminology and Italian-Czech glossary.

The part of this work is also the summary in Italian language.

Obsah:

Úvod	9
1. Historický vývoj a prameny trestního práva	11
1.1 Historický vývoj v Českých zemích	11
1.2 Historický vývoj v Itálii	13
1.3 Prameny trestního práva v ČR	14
1.3.1 Vnitřní prameny	14
1.3.2 Vnější prameny	15
1.4 Prameny trestního práva v Itálii	16
1.4.1 Vnitřní prameny	16
1.4.2 Vnější prameny	16
2. Systém trestních sankcí a jejich ukládání	17
2.1 České trestní sankce	17
2.1.1 Tresty	17
2.1.2 Ochranná opatření.....	18
2.2 Italské trestní sankce	18
2.2.1 Tresty	19
2.2.2 Bezpečnostní opatření.....	20
2.3 Ukládání trestních sankcí v ČR	21
2.3.1 Ukládání trestů.....	21
2.3.2 Ukládání ochranných opatření	21
2.4 Ukládání trestních sankcí v Itálii	22
2.4.1 Ukládání trestů.....	22
2.4.2 Ukládání bezpečnostních opatření	22
3. Druhy trestů	24
3.1 Některé české tresty	24
3.1.1 Odnětí svobody	24
3.1.2 Domácí vězení	25
3.1.3 Obecně prospěšné práce.....	26
3.1.4 Peněžité trest.....	26
3.1.5 Zákaz činnosti	27
3.1.6 Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání	28

3.1.7 Ztráta vojenské hodnosti	28
3.2 Některé italské tresty	29
3.2.1 Odnětí svobody na doživotí	29
3.2.2 Odnětí svobody za přečiny	29
3.2.3 Odnětí svobody za přestupky.....	30
3.2.4 Pokuta za přečiny.....	30
3.2.5 Pokuta za přestupky	30
3.2.6 Zákaz výkonu veřejné funkce	30
3.2.7 Zákaz výkonu povolání nebo umělecké činnosti.....	32
3.2.8 Ztráta občanských práv	32
3.2.9 Nezpůsobilost jednat s veřejnou správou.....	33
3.2.10 Ztráta nebo pozastavení výkonu rodičovské zodpovědnosti	33
4. Druhy ochranných a bezpečnostních opatření.....	34
4.1 Některá česká ochranná opatření.....	34
4.1.1 Ochranné léčení	34
4.1.2 Zabezpečovací detence	35
4.2 Některá italská bezpečnostní opatření.....	36
4.2.1 Přidělení do vězeňských farem nebo dílen	36
4.2.2 Hospitalizace v léčebném a vazebním ústavu.....	36
4.2.3 Hospitalizace ve vězeňské psychiatrické léčebně.....	37
4.2.4 Zákaz pobytu v jedné nebo více obcích nebo v jedné nebo více provinciích	37
4.2.5 Zákaz navštěvovat restaurace a veřejně přístupná místa, kde se prodávají alkoholické nápoje	38
5. Komparativní analýza	39
5.1 Obecná právní úprava.....	39
5.2 Komparace jednotlivých trestů	40
5.3 Komparace jednotlivých ochranných a bezpečnostních opatření.....	42
6. Rozbor příslušné právní terminologie.....	43
6.1 Charakteristika právního jazyka	43
6.2 Rozbor konkrétních termínů a slovních spojení.....	45
7. Dvojjazyčný glosář	49
Závěr.....	52

Riassunto	54
Seznam použitých zdrojů	56

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala komparativní analýzu systému trestních sankcí v České republice a Itálii. Toto téma se mi zdá velmi aktuální, protože nárůst kriminality v posledních letech stále stoupá a pachatelům se za spáchané trestné činy ukládají trestní sankce.

Zvolila jsem si jej proto, že mě trestní právo velice zajímá a již dříve jsem se jím zabývala. Nyní bych se chtěla dozvědět více o trestních sankcích, které se ukládají v Itálii a České republice, a také bych využila znalosti italského jazyka, které jsem nabyla po dobu mého studia a teď je mohu využít k překladu odborných právnických textů.

Cílem této bakalářské práce bude analyzovat systém trestních sankcí v obou právních řádech a porovnat, zda jsou tyto systémy rozdílné, nebo podobné. Důležitou částí práce bude také rozbor italské právní terminologie.

K dosažení cíle použiji metodu analýzy dostupných materiálů, které rozeberu a následně porovnam.

Dle prvotního prostudování dostupných materiálů usuzuji, že jsou tyto dva systémy spíše odlišné. Už na první pohled je například patrné, že dle italského právního řádu je možné uložit více trestních sankcí. Pokusím se tedy svou hypotézu podložit důkazy.

Práci rozdělím do sedmi kapitol, které se budou dále ještě dělit na podkapitoly.

V první části mé práce nastíním historický vývoj a základní prameny trestního práva v obou zemích.

Druhá část podrobněji pojedná o systému českých a italských trestních sankcí, kde obecně vymezím všechny druhy trestů a druhy ochranných a bezpečnostních opatření, také se zaměřím na jejich ukládání.

V následujících dvou částech práce se budu zabývat vybranými trestními sankcemi, které popíši. Vzhledem k rozsahu bakalářské práce se zaměřím pouze na některé druhy.

Další část bude jádrem práce, na základě mé analýzy provedu komparaci českého a italského systému trestních sankcí, která se bude zabývat rozdílností, či podobností těchto systémů.

Závěrečné části práce budou obsahovat rozbor italské právní terminologie, se kterou se setkám při překladu italských zákonů, a italsko-český glosář, který bude zahrnovat vybrané pojmy. Součástí práce bude i résumé napsané v italském jazyce.

Informace získám především z primárních zdrojů. Vycházet budu hlavně z českého a italského trestního zákoníku, dále budu čerpat z knižních a internetových zdrojů. Pro italskou část použiji své vlastní překlady.

1. Historický vývoj a prameny trestního práva

V této kapitole pouze stručně představím historický vývoj a prameny trestního práva v obou zemích. Prameny pak ještě rozdělím pro jejich větší přehlednost na vnitřní, kam spadají ty české a italské, a na vnější, do kterých patří evropské a mezinárodní prameny.

1.1 Historický vývoj v Českých zemích

Počátky vývoje českého trestního práva jsou totožné s vývojem trestního práva rakouského. Po vzniku Československé republiky (1918) byl tedy převzat právní řád, který platil v Rakousko-Uherské monarchii.

Od roku 1920 docházelo k pokusům o celkovou reformu a unifikaci trestního práva, ale nakonec byly provedeny pouze dílčí změny. Byl přijat například zákon č. 50/1923 Sb. na ochranu republiky a významnou právní normou byl zákon č. 48/1931 Sb. z. a n., o trestním soudnictví nad mládeží, který zrušil všechny předpisy, které do té doby platily, a zakotvil, že osoby, které jsou mladší 14 let, nejsou za své jednání odpovědné.

Během okupace byly české země připojeny k Velkoněmecké říši. Na území Československa bylo zavedeno německé trestní právo pro německé státní příslušníky, ale také bylo ponecháno v platnosti dosavadní trestní právo pro příslušníky tzv. Protektorátu, které bylo měněno a doplňováno dle zásad „Třetí říše“. Byla přijata řada zákonů, které velmi zasahovaly do občanských práv a svobod.

Po osvobození dle ústavního dekretu prezidenta republiky č. 11/1944 Úř. věst. byla obnovena platnost všech právních předpisů, které platily na území Československa před okupací, a zároveň byla také výslovně zakázána aplikace jakýchkoliv trestněprávních norem, které byly vydané po 30. 9. 1938.¹

Na začátku roku 1948 došlo v Československu k politickým změnám, k moci se dostala Komunistická strana Československa. V letech 1948 – 1989, kdy byl v Československu totalitní režim, se trestní právo stalo prostředkem k potlačení politické opozice a lidí, kteří byli jiného politického, náboženského či mravního smýšlení.

¹ CHMELÍK, J. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. Praha: Linde, 2009, s. 25.

Roku 1950 byl přijat nový trestní zákon č. 86/1950 Sb., který byl prvním unifikovaným trestním zákonem v Československu, platil na celém jeho území.²

Jedním z charakteristických znaků nového trestního práva byl nový systém trestů, kde základem byl trest odnětí svobody, byl zachován trest smrti, podmíněné odsouzení a podmíněné propuštění. V této době vznikl nový trest tzv. nápravné opatření, které nahrazovalo krátké tresty odnětí svobody.³

Roku 1956 byla provedena rozsáhlá novelizace trestního zákona a byl vydán nový trestní řád. Byl zrušen doživotní trest odnětí svobody a trest odnětí svobody na 25 let byl vždy alternativně stanoven vedle trestu smrti.

1. 1. 1962 nabyt účinnosti zákon č. 140/1961 Sb., který nahradil zákon č. 86/1950 Sb.

V listopadu roku 1989 byl v Československu svržen totalitní režim a došlo k zásadní demokratické trestněprávní reformě, která vycházela především z mnoha mezinárodních dokumentů o lidských právech. Například se jednalo o Všeobecnou deklaraci lidských práv, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a další.

Zákon č. 175/1990 Sb., zrušil trest smrti a nahradil ho trestem odnětí svobody na doživotí, zrušen byl také trest nápravného opatření nebo ochranný dohled. Ve velké míře tento zákon novelizoval ustanovení obecné i zvláštní části trestního zákona.

9. ledna 1991 byla přijata Listina základních práv a svobod, aby byl jednoznačně zakotven princip ochrany základních práv a svobod.

21. 2. 1991 byla v Madridu podepsána Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.

Trestní zákon byl novelizován celou řadou zákonů, nicméně bylo nutné vytvořit nový trestní kodex, který by důsledně vycházel z demokratických základů a plně respektoval mezinárodní závazky. Došlo tedy ke schválení nového trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.), který je účinný od 1.1. 2010. Mimo jiné cílem tohoto trestního zákoníku byla i rekonstrukce a revize systému trestů a ochranných opatření.

² CHMELÍK, J. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. Praha: Linde, 2009, s. 25-26.

³ SOLNAŘ, V., FENYK, V., ČÍSAŘOVÁ, D., VANDUCHOVÁ, M. *Systém českého trestního práva*. Praha: Novatrix s.r.o., 2009, s. 51-53.

1.2 Historický vývoj v Itálii

Moderní trestní právo se zrodilo v době osvícenství ve 2. pol. 18. stol. Italský trestní zákoník tzv. Roccův zákoník byl publikován v Úředním věstníku Italské republiky 26. října 1930 a v platnost vstoupil 1. července 1931. Nese název podle tehdejšího ministra spravedlnosti Alfreda Rocca, který byl vynikajícím právníkem.⁴ Je to současně platný trestní zákoník. Podobně jako jiné zákoníky evropských zemí byl inspirován jednak napoleonským zákoníkem z roku 1810, ale také Vilémovým zákoníkem z roku 1870. Vytvořil se dále také podle vzoru významných, liberálně orientovaných, zákoníků 19. století, ale protože k jeho přijetí došlo v průběhu rozmachu italského fašismu, tak uděloval státní moci represivní funkci. Došlo ke značnému nárůstu trestů, které se ukládaly za trestné činy proti majetku. Zákoník se také zabýval trestnými činy, které souvisely s útoky proti vládnoucímu politickému režimu.⁵

Nahradil tzv. Zanardelliův zákoník, který byl pojmenován podle tehdejšího ministra spravedlnosti, a vstoupil v platnost 1.1.1890. Po obrozeneckém sjednocení Giuseppe Zanardelli redigoval celou trestní legislativu zákoníku. Tento zákoník zrušil trest smrti, který byl v té době ještě platný v důležitých zemích Evropy, roku 1926 došlo znovu k jeho obnovení a jeho pozice ještě zesílena, protože Roccův zákoník byl přijat v době fašismu.

K prvním větším změnám v trestním zákoníku došlo po svrnutí fašistického režimu. Roku 1944 předložil parlament řadu návrhů na reformu trestního zákoníku, také byl zakázán trest smrti s výjimkou případů, které podléhaly vojenskému právu.

Další snahy o reformu probíhaly v letech 1949-1973, byly vytvořeny komise, které připravovaly návrhy těchto reforem.

První zásadní reforma trestního zákoníku proběhla až roku 1974 a byla založena na návrzích nepovedené reformy z roku 1968. Důležitou součástí této reformy bylo zavedení tzv. zvláštních zákonů, také se týkala také vězeňského systému, trestních sankcí, došlo k zavedení možnosti rozsudku po zvážení jak polehčujících, tak přitěžujících rozsudků, uvalení jednoho rozsudku s dodatečným trestem v případech, kdy se jednalo o souběžné trestné činy, a také bylo zavedeno rozšířené užití podmíněných trestů.⁶

⁴ DEL GIUDICE, F. *Nuovo dizionario giuridico*. Napoli: Esselibri – Simone, 2008, s. 168.

⁵ MANNA, A., INFANTE, E. *Systémy trestní justice v Evropě a severní Americe*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001, s. 5.

⁶ Dostupné z: <http://www.altrodiritto.unifi.it/ricerche/law-ways/musio/index.htm> [cit. 18. 3. 2013]

Další důležitá reforma pochází z roku 1981, kdy došlo k zavedení alternativních sankcí, které slouží k nahrazení krátkých trestů odnětí svobody.

Současný italský trestní řád vstoupil v platnost 24. 10. 1989. Je čtvrtým v řadě po sjednocení Itálie.

Roku 1988 byla jmenována komise, aby připravila plán reformy. Její návrh byl pokusem o kompletní reformu trestního zákoníku a inspiroval se novým francouzským a španělským trestním zákoníkem, vliv na vnitřní právo měla také právo Evropského společenství.

Také v posledních letech docházelo k reformám, které se týkaly spíše zvláštní části trestního zákoníku a zvláštních zákonů.

1.3 Prameny trestního práva v ČR

1.3.1 Vnitřní prameny

Mezi základní prameny trestního práva patří zejména ústavní zákony, tedy Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod (dále jen LZSP).

Ústava České republiky (zákon č. 1/1993 Sb.) je rozdělena na osm hlav, kterým předchází preambule, obsahuje 113 článků a je zákonem nejvyšší právní síly. S trestním právem souvisí hlava čtvrtá (Moc soudní).

LZSP (zákon č. 2/1993 Sb.) je členěná na šest hlav, obsahuje 44 článků a je součástí ústavního pořádku ČR. V hlavě druhé, která nese název Lidská práva a základní svobody, je zakotven zákaz trestu smrti (čl. 6 odst. 3). Hlava pátá, která se nazývá Právo na soudní a jinou právní ochranu, upravuje základní trestněprávní principy, například v čl. 39 je stanoveno, které jednání je považováno za trestný čin a jaký trest lze za něj uložit. Odst. 1 čl. 40 říká, že rozhodnout o vině a trestu za trestné činy může pouze soud.

Zásadním pramenem trestního práva hmotného je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen TZk), který se dělí na dvě části. První část, která se nazývá obecná, je rozdělena na osm hlav, upravuje především základní podmínky trestní odpovědnosti, ukládání trestů a ochranných opatření. Jednotlivými trestními sankcemi se zabývá hlava pátá, která se dále dělí na díly a oddíly. Tresty jsou upraveny v dílu druhém a ochranná opatření v dílu třetím. Druhá část trestního zákoníku se nazývá zvláštní a popisuje

znaky jednotlivých trestných činů, které jsou rozděleny do třinácti hlav. Trestní zákoník obsahuje také přechodná a závěrečná ustanovení.

Hlavním pramenem trestního práva procesního je zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), který se dělí na pět částí a upravuje zejména postup orgánů činných v trestním řízení, popř. i jiných osob zúčastněných na trestním řízení.⁷

Ustanovení, která se týkají právnických osob a mladistvých, jsou vyčleněna do samostatných zákonů, jedná se o zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim a zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže.

Za prameny trestního práva se považují také plenární nálezy Ústavního soudu, amnestijní rozhodnutí prezidenta republiky a další.

Také byl vytvořen speciální zákon, který upravuje trestní odpovědnost právnických osob (1.1. 2012).

1.3.2 Vnější prameny

Důležitými prameny trestního práva jsou mezinárodní smlouvy, které jsou bezprostředně závazné a mají přednost před vnitrostátním právem, tedy pokud byly ze strany ČR ratifikovány a vyhlášeny. Mezi tyto mezinárodní smlouvy náleží Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Evropskou úmluvu o vzájemné pomoci v trestních věcech, Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a další.⁸

Jelikož je Česká republika od roku 2007 členem Evropské unie, tak dalšími důležitými prameny jsou také rámcová rozhodnutí Rady, směrnice o Evropských společenstvích a další.

⁷ CÍSAŘOVÁ, D., SOVOVÁ, O. *Základy trestního práva procesního*. Hradec Králové: Gaudeamus, Univerzita Hradec Králové, 2011, s. 9.

⁸ ŽATECKÁ, E. *Trestní právo hmotné a procesní. Obecná část*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 11.

1.4 Prameny trestního práva v Itálii

1.4.1 Vnitřní prameny

Základním pramenem italského trestního práva je Ústava (*Costituzione della Repubblica Italiana*), která vstoupila v platnost v roce 1948.⁹ Je rozdělena do dvou částí. První část se zabývá právy a povinnostmi občanů a druhá státním zřízením republiky. Ústava také obsahuje přechodná a závěrečná ustanovení. Z hlediska trestního práva je důležitý čtvrtý titul druhé části, který se zabývá italským soudnictvím.

Dalším velmi důležitým pramenem je trestní zákoník (*Codice penale* - dále jen c.p.), který je rozdělen do tří knih a dělí se na část obecnou a zvláštní. Jednotlivé trestní sankce, jejich ukládání a výkon, zánik trestu a další nalezneme v knize první. Druhá kniha se zabývá jednotlivými druhy přečinů a poslední kniha obsahuje jednotlivé druhy přestupků.

Trestní řád (*Codice di procedura penale*) je jedním z dalších pramenů trestního práva v Itálii. Upravuje trestní právo procesní a je rozdělen do jedenácti knih.

Velmi důležitý význam mají také zvláštní trestní zákony,¹⁰ kterých je v Itálii velké množství a upravují zákony o maffii, omamných látkách, zbraních, životním prostředí, diskriminaci, trestní odpovědnosti právnických osob, ochraně spotřebitele a mnoha dalších.¹¹

1.4.2 Vnější prameny

Itálie je stejně jako Česká republika členem Evropské unie, proto se musí řídit právem EU, které má přednost před právem vnitrostátním. Důležitým pramenem jsou také mezinárodní smlouvy již výše zmiňované.

⁹ Dostupné z: <http://2.flcgil.stgy.it/files/pdf/20060419/costituzione-italiana-su-minoranze-linguistiche-estratto-1879142.pdf> [cit. 11.10. 2012]

¹⁰ Dostupné z: <http://www.portaldiritto.com/il-diritto-penale.htm> [cit. 12. 10. 2012]

¹¹ Dostupné z: http://www.neldirittoeditore.it/public/file/leggispeciali_sommario.pdf [cit. 12. 10. 2012]

2. Systém trestních sankcí a jejich ukládání

V této části práce nejdříve vymezím všechny druhy českých a italských trestních sankcí, které jsou uvedeny v trestních zákonících obou právních řádů. Také se budu stručně zabývat jejich ukládáním.

2.1 České trestní sankce

Trestní sankce se dle § 36 TZk dělí na tresty a ochranná opatření, které lze ukládat jen na základě trestního zákona a jejich výkonem nesmí být ponížena lidská důstojnost.

2.1.2 Tresty

Trest je právní následek trestného činu vyjadřující negativní právní hodnocení pachatele a jeho činu, který má za následek způsobení újmy na jeho svobodách a právech. Ukládá se výhradně soudem a jeho výkon je vynutitelný státní mocí.

Podle § 52 TZk mohou být soudem uloženy tyto tresty:

- odnětí svobody,
- domácí vězení,
- obecně prospěšné práce,
- propadnutí majetku,
- peněžitý trest,
- propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- zákaz činnosti,
- zákaz pobytu,
- zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce,
- ztráta čestných titulů nebo vyznamenání,
- ztráta vojenské hodnosti,
- vyhoštění.

Systém trestů je tvořen konkrétními druhy trestů, které jsou uvedeny v TZk. Nauka tyto tresty dělí na pravidelné a výjimečné. Výčet pravidelných trestů je obsažen v § 52 TZk a uveden již výše. Výjimečný trest se ukládá za mimořádně závažné trestné činy nebo v případě nemožnosti nápravy pachatele. „*Výjimečným trestem se rozumí*

*jednak trest odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let, jednak trest odnětí svobody na doživotí.*¹²

Tresty je také možné dělit na hlavní a vedlejší podle toho, zda je lze uložit samostatně, nebo ve spojení s jinými.

2.1.2 Ochranná opatření

Také ochranné opatření je právním následkem trestného činu, ale za určitých okolností může být i právním následkem činu jinak trestného, protože poskytuje ochranu i mimo rámec trestní odpovědnosti. Má preventivní povahu a nemá za cíl morální odsouzení pachatele a jeho činu, ale jeho zneškodnění léčením nebo výchovou. Ukládá ho soud a jeho výkon je vynutitelný státní mocí.

Podle § 98 TZk jsou ochrannými opatřeními ochranné léčení, zabezpečovací detence, zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty a také ochranná výchova. Zabránění věci a jiné majetkové hodnoty je ochranné opatření, které postihuje majetek, ostatní ochranná opatření postihují svobodu.

2.2 Italské trestní sankce

Dle italského právního řádu existuje tzv. dualistický systém (*il doppio binario*), který je založen na dvou typech trestních sankcí, kterými jsou tresty a bezpečnostní opatření. Z koncepčního hlediska jsou zcela odlišné. Tento systém vznikl jako kompromis mezi přístupy tehdejších významných právních institucí.

Tresty předpokládají vinu pachatele a mají ze zákona pevně stanovenou dobu, na kterou je lze uložit, naopak bezpečnostní opatření předpokládají společenskou nebezpečnost pachatele a dle zákona je stanovena pouze minimální doba jejich uložení.

V Itálii existují také nahrazující sankce, které slouží k nahrazení krátkých trestů týkajících se zbavení osobní svobody. Tyto trestní sankce jsou upraveny ve zvláštních zákonech.

¹² Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d2.aspx#par54> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 2, Oddíl 4, § 54) [cit. 20. 10. 2012]

2.2.1 Tresty (*le pene*)

Trest je právní následek trestného činu. Jeho hlavní funkcí je potrestání pachatele za spáchaný trestný čin a také jeho následná převýchova, aby se poté mohl znovu začlenit do společnosti. Podle článku 27 Ústavy účelem trestu není zacházení, jež by odporovalo lidskosti, a trestní odpovědnost je osobní, tedy trest postihuje pouze pachatele trestného činu. Tresty se dle c.p. dělí na hlavní a vedlejší.

Hlavní tresty uvedené v článku 17 c.p. se dále rozlišují na ty, které se ukládají za spáchání přečinů, kam spadají:

- odnětí svobody na doživotí (*l'ergastolo*),
- odnětí svobody (*la reclusione*),
- pokuta (*la multa*),

a za spáchání přestupků, kam patří:

- odnětí svobody (*l'arresto*),
- pokuta (*l'ammenda*).

Toto dvojí dělení mají také tresty vedlejší, které jsou obsaženy v článku 19 c.p. Vedlejší tresty, které jsou právním následkem odsuzujícího rozsudku za spáchané přečiny, jsou:

- zákaz výkonu veřejné funkce (*l'interdizione dai pubblici uffici*),
- zákaz výkonu povolání nebo umělecké činnosti (*l'interdizione da una professione o da un'arte*),
- ztráta občanských práv (*l'interdizione legale*),
- zákaz výkonu řídicích funkcí právnických osob a podniků (*l'interdizione dagli uffici direttivi delle persone giuridiche e delle imprese*),
- nezpůsobilost jednat s veřejnou správou (*l'incapacità di contrattare con la pubblica amministrazione*),
- zánik zaměstnaneckého nebo pracovního poměru (*l'estinzione del rapporto di impiego o di lavoro*),
- ztráta nebo pozastavení výkonu rodičovské zodpovědnosti (*la decadenza o la sospensione dall'esercizio della potestà dei genitori*).

Mezi vedlejší tresty, které automaticky vyplývají z odsuzujícího rozsudku za spáchané přestupky, patří:

- pozastavení výkonu povolání nebo umělecké činnosti (*la sospensione dall'esercizio di una professione o di un'arte*) a
- pozastavení výkonu řídicích funkcí právnických osob a podniků (*la sospensione dagli uffici direttivi delle persone giuridiche e delle imprese*).

2.2.2 Bezpečnostní opatření (*le misure di sicurezza*)

Bezpečnostní opatření se dělí na osobní a majetkové. Osobní bezpečnostní opatření (*le misure di sicurezza personali*) jsou upravena v článku 215 a patří mezi ně:

- přidělení do vězeňských farem a dílen (*l'assegnazione a una colonia agricola o ad una casa di lavoro*),
- hospitalizace v léčebném a vazebním ústavu (*il ricovero in una casa di cura e di custodia*),
- hospitalizace ve vězeňské psychiatrické léčebně (*il ricovero in un ospedale psichiatrico giudiziario*) a
- hospitalizace v nápravném zařízení (*il ricovero in un riformatorio giudiziario*).

Tato bezpečnostní opatření se týkají odnětí osobní svobody a vykonávají se ve výchovných, léčebných nebo pracovních ústavech, které jsou k tomu určeny.

Dále jsou osobními bezpečnostními opatřeními:

- ochranný dohled (*la libertà vigilata*),
- zákaz pobytu v jedné nebo více obcích nebo v jedné nebo více provinciích (*il divieto di soggiorno in uno o più comuni, o in una o più province*),
- zákaz navštěvovat restaurace a veřejně přístupná místa, kde se prodávají alkoholické nápoje (*il divieto di frequentare osterie e pubblici spacci di bevande alcoliche*), a
- vyhoštění cizince ze státu (*l'espulsione dello straniero dallo Stato*).

Tato bezpečnostní opatření se netýkají odnětí osobní svobody.

Článek 236 c.p. upravuje majetková ochranná opatření (*le misure di sicurezza patrimoniali*), kterými jsou:

- záruka dobrého chování (*la cauzione di buona condotta*) a
- propadnutí věci (*la confisca*).

2.3 Ukládání trestních sankcí v ČR

Dle § 37 TZk mohou být trestní sankce uloženy pouze na základě trestního zákona a při jejich výkonu nesmí být ponížena lidská důstojnost. Není možné uložit pachateli nepřiměřené a kruté trestní sankce.

Tresty a ochranná opatření mohou ukládat pouze soudy, lze je ukládat samostatně, nebo v jejich vzájemné kombinaci. Pokud jde o vzájemnou kombinaci těchto sankcí, tak se jedná o souběžné uložení ochranného opatření a trestu. Z některých ochranných opatření a trestů však vyplývá jejich vzájemná neslučitelnost. Například nelze uložit trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty a ochranné opatření zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty.

2.3.1 Ukládání trestů

Podle § 39 TZk soud při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlíží k povaze a závažnosti trestného činu, k dosavadnímu způsobu života pachatele a k možnosti jeho nápravy, dále k jeho rodinným, osobním, majetkovým a jiným poměrům, také přihlédne k chování pachatele po činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu atd.

Ukládání více trestů samostatně a vedle sebe upravuje § 56 TZk. Pokud je stanoveno podle trestního zákona několik trestů za některý z trestných činů, pak je možné uložit každý tento trest samostatně, nebo lze uložit i více těchto trestů vedle sebe. Některé druhy trestů však nelze uložit vedle sebe, například trest domácího vězení nelze uložit vedle trestu odnětí svobody a trestu obecně prospěšných prací, také nelze uložit zákaz pobytu vedle vyhoštění.

2.3.2 Ukládání ochranných opatření

Ochranná opatření se ukládají podle trestního zákoníku s výjimkou ukládání ochranné výchovy, kterou upravuje zákon o soudnictví ve věcech mládeže. Ochranná opatření lze uložit nejen osobám, které jsou trestně odpovědné, ale také těm, které z důvodu nedostatku věku nebo nepřičetnosti nemají trestní odpovědnost. Ochranná

opatření lze uložit samostatně, vedle trestu, nebo namísto trestu. Lze uložit i více ochranných opatření vedle sebe, pokud jsou pro jejich uložení splněny podmínky a zákon nestanoví něco jiného. V § 98 TZk je stanoveno, že ochranné léčení není možné uložit vedle zabezpečovací detence.

Zákon nestanoví přesnou délku doby jejich trvání, určena je pouze u ochranné léčby. Konkrétní dobu jejich trvání mají v kompetenci soudy.

2.4 Ukládání trestních sankcí v Itálii

2.4.1 Ukládání trestů

Článek 20 c.p. stanovuje, že hlavní tresty se ukládají formou odsuzujícího rozsudku a vedlejší tresty následují *de iure* po odsouzení jako jeho trestní účinky.

Vedlejší tresty mohou být uloženy vedle trestu hlavního, ale nemohou jej nahradit. To znamená, že nemohou stát samostatně. Vedlejší tresty mohou být trvalé nebo dočasné. Tresty ukládají soudy. V článku 37 c.p. je zakotveno, že pokud je uložen dočasný vedlejší trest a doba jeho trvání není výslovně stanovena, tak trvá stejnou dobu jako hlavní trest.

Podle článku 133 c.p. musí soud při stanovení druhu trestu brát v úvahu dosavadní chování a způsob života pachatele, povahu a závažnost činu, také přihlídnout k jeho současnému chování nebo chování po činu, dále k jeho rodinným a společenským a ekonomickým poměrům života a dalším okolnostem.

2.4.2 Ukládání bezpečnostních opatření

Dle článku 199 c.p. se ukládají bezpečnostní opatření, která jsou výslovně stanovena ze zákona, pokud není stanoveno jinak. Článek 202 c.p. se zabývá ukládáním bezpečnostních opatření. Ukládají se osobám společensky nebezpečným, které spáchaly čin stanovený ze zákona jako trestný čin, ale trestní zákon stanovuje také případy, ve kterých lze uložit bezpečnostní opatření osobám společensky nebezpečným, které spáchaly čin, který není stanovený ze zákona jako trestný.

V článku 203 c.p. je stanoveno, že osobou společensky nebezpečnou může být i osoba, která není trestně stíhatelná, nebo je beztrestná, pokud spáchala některý z činů, uvedených v předchozím odstavci a je pravděpodobné, že spáchá nový trestný čin. Dle článku 206 c.p. lze během vyšetřování nebo trestního řízení nařídít předběžné uložení bezpečnostního opatření, například pokud se jedná o osobu duševně nemocnou,

mladistvého a také v dalších případech stanovených ze zákona. Také je možné podle článku 209 c.p. uložit jedno nebo i více bezpečnostních opatření vedle sebe.

Lze je uložit vedle trestu nebo jimi trest nahradit. Minimální doba jejich trvání je přesně stanovená ze zákona (nejméně šest měsíců), ale maximální doba není určena.

3. Druhy trestů

Pro tuto část práce z prostorových důvodů vyberu pouze některé druhy českých a italských trestů. Při jejich výběru se zaměřím především na tresty, které neexistují v jedné z právních úprav, ale také na podobné tresty, abych zjistila, zda se více, či méně odlišují.

3.1 Některé české tresty

3.1.1 Odnětí svobody

Ve druhém odstavci § 52 TZK je stanoveno, že pokud zákon nestanoví jinak, tak se trestem odnětí svobody rozumí nepodmíněný trest odnětí svobody, podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody a podmíněné odsouzení trestu odnětí svobody s dohledem.

Nepodmíněný trest odnětí svobody lze vykonávat ve věznicích s dohledem, dozorem, ostrahou, nebo zvýšenou ostrahou. Může být uložen nejvýše na dvacet let, pokud se nejedná o mimořádné zvýšení trestu odnětí svobody nebo výjimečný trest.

„Za trestné činy, u nichž horní hranice trestní sazby odnětí svobody nepřevyšuje pět let, lze uložit nepodmíněný trest odnětí svobody jen za podmínky, že by vzhledem k osobě pachatele uložení jiného trestu zjevně nevedlo k tomu, aby pachatel vedl řádný život.“¹³

Podstata podmíněného trestu odnětí svobody spočívá v tom, že je sice soudem vynesena odsuzující rozsudek, ve kterém se ukládá trest odnětí svobody, ale výkon trestu se odloží, respektive promine pod podmínkou, že během stanovené zkušební doby se bude odsouzený řádně chovat a vyhoví stanoveným požadavkům. V trestním zákoníku jsou upraveny dvě varianty podmíněného odsouzení.

„Soud může podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího tři léta, jestliže vzhledem k osobě a poměrům pachatele, zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a prostředí, ve kterém žije a pracuje, a k okolnostem případu má důvodně za to, že k působení na pachatele, aby vedle řádný život, není třeba jeho výkonu.“¹⁴

¹³ Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d2.aspx> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 2, Oddíl 5, § 55) [cit. 9. 11. 2012]

¹⁴ Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d2.aspx> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 2, Oddíl 6, § 81) [cit. 9.11.2012]

V § 84 TZk je upraveno, že za současného vyslovení dohledu nad pachatelem může soud podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího tři léta, jestliže je třeba zvýšeně sledovat a kontrolovat jeho chování a poskytnout mu potřebnou péči.

3.1.2 Domácí vězení

Trest domácího vězení je novějším druhem trestu, který je účinný od 1.1. 2010 a především je alternativou k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Může být uložen pouze pachateli, který spáchal přečin, jestliže se dopustí zločinu, musí mu být uložen jiný druh trestu.

„Soud může uložit trest domácího vězení až na dvě léta, odsuzuje-li pachatele přečinu, jestliže

a) vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného přečinu a osobě a poměrům pachatele, lze mít důvodně za to, že postačí uložení tohoto trestu, a to popřípadě i vedle jiného trestu, a

b) pachatel dá písemný slib, že se ve stanovené době bude zdržovat v obydlí na určené adrese a při výkonu kontroly poskytne veškerou součinnost.“¹⁵

Dle třetího a čtvrtého odstavce § 60 se musí odsouzený zdržovat po dobu výkonu trestu domácího vězení v určeném obydlí nebo jeho části v časovém období, které mu bylo stanoveno soudem, pokud mu v tom nebrání důležité důvody, zejména výkon jeho zaměstnání nebo povolání nebo poskytnutí zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení. Soud při stanovení časového období přihlíží zejména k času, který potřebuje odsouzený na cestu do zaměstnání, k jeho pracovní době, k péči o nezletilé děti, k vyřizování nutných rodinných a osobních záležitostí atd.

Jestliže není třeba uložení jiného trestu vzhledem k povaze a závažnosti trestného činu a osobě a poměrům pachatele, tak může být tento trest uložen samostatně.

¹⁵ Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d2.aspx> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 2, Oddíl 5, § 60) [cit. 5. 11. 2012]

3.1.3 Obecně prospěšné práce

Tento trest může být uložen pachateli, který je odsouzen za přečin, a to samostatně, anebo vedle jiného trestu. Není možné jeho uložení vedle trestu odnětí svobody nebo trestu domácího vězení.

Odsouzený je povinen ve stanoveném rozsahu provést práce, které slouží k obecně prospěšným účelům a spočívají v údržbě veřejných prostranství, údržbě a úklidu veřejných budov a komunikací nebo jiných činnostech ve prospěch obcí, také ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí, které se zabývají vědou a vzděláním, školstvím, kulturou, ochranou zdraví, životního prostředí a požární ochranou, ochranou a podporou mládeže, ochranou zvířat, humanitární, charitativní, sociální, náboženskou, sportovní a tělovýchovnou činností.

V § 54 TZk je stanoveno, že pokud je pachatel zdravotně nezpůsobilý k soustavnému výkonu práce, soud mu trest obecně prospěšných prací neuloží.

Odsouzený musí vykonat obecně prospěšné práce osobně a bezplatně ve svém volném čase nejpozději do dvou let ode dne, kdy soud nařídil výkon tohoto trestu.

Tento trest může být podle § 63 TZk uložen ve výměře od 50 do 300 hodin. U pachatelů ve věku blízkém věku mladistvých může soud uložit navíc také některá z výchovných opatření.

Dle § 65 může být za určitých podmínek trest obecně prospěšných prací nebo jeho zbytek přeměněn soudem v trest domácího vězení nebo v trest odnětí svobody. Jakmile pachatel trest vykonal nebo bylo-li pravomocně upuštěno od jeho výkonu nebo jeho zbytku, hledí se na něj, jako by nebyl odsouzen.

3.1.4 Peněžitý trest

„Peněžitý trest může soud uložit, jestliže pachatel pro sebe nebo pro jiného úmyslným trestným činem získal nebo se snažil získat majetkový prospěch.“¹⁶

Podle druhého odstavce § 67 může soud uložit tento trest také v případě, že uložení tohoto trestu za spáchaný trestný čin dovoluje trestní zákon nebo jestliže se ukládá za přečin a současně neukládá nepodmíněný trest odnětí svobody vzhledem k povaze, závažnosti trestného činu, osobě a poměrům pachatele.

¹⁶ Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d2.aspx> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 2, Oddíl 5, § 67) [cit. 9. 11. 2012]

Výměru peněžitého trestu upravuje § 68. Tento trest se ukládá v denních sazbách, které činí nejméně 20 a nejvíce 730 celých denních sazeb, denní sazba činí nejméně 100 Kč a nejvíce 50 000 Kč. Výše jedné denní sazby je stanovena soudem se zřetelem k osobním a majetkovým poměrům pachatele. Pokud nelze očekávat, že by pachatel peněžitý trest ihned zaplatil, může soud stanovit jeho placení v přiměřených měsíčních splátkách. Zaplacené částky peněžitého trestu náleží státu.

Jestliže soud ukládá peněžitý trest pro případ, že by nebyl vykonán ve stanovené lhůtě, stanoví náhradní trest odnětí svobody až na čtyři léta. Po vykonání trestu nebo bylo-li pravomocně upuštěno od výkonu trestu nebo jeho zbytku se hledí na pachatele, kterému byl uložen peněžitý trest za přečin, který spáchal z nedbalosti, jako by nebyl odsouzen.

3.1.5 Zákaz činnosti

„Trest zákazu činnosti spočívá v tom, že se odsouzenému po dobu výkonu tohoto trestu zakazuje výkon určitého zaměstnání, povolání nebo funkce nebo takové činnosti, ke které je třeba zvláštní povolení, nebo jejíž výkon upravuje jiný právní předpis.“¹⁷

Jestliže se pachatel dopustil trestného činu v souvislosti s touto činností, může mu být uložen tento trest na jeden rok až deset let. Není možné překročit spodní a horní hranici trestu. Lze ho uložit jako samostatný trest i jako vedlejší trest. Samostatně může být uložen pouze v případě, že jeho uložení za spáchaný trestný čin trestní zákon dovoluje a jestliže není třeba uložit jiný trest vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a osobě a poměrům pachatele.

Po výkonu tohoto trestu se hledí na pachatele, jako by nebyl odsouzen.

Jestliže odsouzený nedodrží trest zákazu činnosti, který mu byl uložen, dopustí se tak trestného činu maření výkonu trestního rozhodnutí a vykázaní a hrozí mu trest odnětí svobody až na dobu tří let.

¹⁷ Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d2.aspx> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 2, Oddíl 5, § 73) [cit. 9. 11. 2012]

3.1.6 Ztráta čestných titulů nebo vyznamenání

Tento trest patří mezi méně přísné druhy trestů a zasahuje do nemajetkových práv pachatele, které spočívají v určitém ocenění jeho osobnosti a činnosti.

Dle druhého odstavce § 78 TZk spočívá v tom, že odsouzený ztrácí vyznamenání, čestná uznání a jiné čestné tituly udělené podle vnitrostátních právních předpisů.

*„Soud může uložit trest ztráty čestných titulů nebo vyznamenání, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin spáchaný ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejméně na dvě léta.“*¹⁸ Proto nemůže být za žádných podmínek uložen jako samostatný trest, ale pouze jako vedlejší trest, a to jen vedle nepodmíněného trestu odnětí svobody, nelze ho uložit mladistvému.

Ztráta je trvalá, ale nevylučuje opětovné získání, protože odsouzený neztrácí způsobilost je znovu nabýt.

Trest se nevztahuje na cizozemské čestné tituly a vyznamenání a také na vnitrostátní akademické tituly absolventů vysokých škol a na vědecké hodnosti.¹⁹

3.1.7 Ztráta vojenské hodnosti

Trest ztráty vojenské hodnosti podle třetího odstavce § 79 TZk spočívá v tom, že se odsouzenému sníží hodnost v ozbrojených silách na hodnost vojína.

Nelze ho uložit jako samostatný trest, ale pouze jako vedlejší trest, také není možné ho uložit mladistvému.

„Soud může uložit trest ztráty vojenské hodnosti, odsuzuje-li pachatele za úmyslný trestný čin spáchaný ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejméně na dvě léta.“

Tento trest může být uložen také vedle jiného trestu, jestliže to vzhledem k povaze spáchaného trestného činu vyžaduje kázeň a pořádek v ozbrojených silách.

Nevztahuje se na příslušníky bezpečnostních sborů, protože ti nepoužívají vojenské hodnosti, ale služební,²⁰ lze ho tedy uložit pouze příslušníkům ozbrojených sil. Ztráta vojenské hodnosti je trvalá, ale příslušník ozbrojených sil ji může opět získat.

¹⁸ Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d2.aspx> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 2, Oddíl 5, § 78) [cit. 9. 11. 2012]

¹⁹ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol. Trestní právo hmotné. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o, 2010. s. 278.

²⁰ Tamtéž, s. 278.

3.2 Některé italské tresty

3.2.1 Odnětí svobody na doživotí (*P'ergastolo*)

Trest odnětí svobody na doživotí je po zrušení trestu smrti nejpřísnějším trestem.

Dle článku 17 a 18 c. p. je to jeden z hlavních trestů, který omezuje osobní svobodu.

Článek 22 c.p. stanovuje, že je trvalým trestem, který se vykonává ve věznicích, které jsou k tomu určené. Odsouzený je zde povinen pracovat a během noci je umístěn v uzavřeném oddělení. Po splnění určitých podmínek může pracovat také mimo prostor věznice.

Po uplynutí alespoň 26 let trestu může být odsouzený podmíněčně propuštěn, pokud splní určité podmínky.

Tento trest se ukládá za zvlášť závažné trestné činy, například se jedná o některé z trestných činů proti osobnosti státu, proti veřejnému pořádku, proti osobám atd.²¹

3.2.2 Odnětí svobody za přečiny (*la reclusione*)

Trest odnětí svobody za přečiny spočívá v omezení osobní svobody pachatele.

Ukládá se na patnáct dní až čtyřicet let, ale v některých velmi závažných případech doba trestu odnětí svobody může být zvýšena až na 30 let. Vyšší trestní sazba se použije například, pokud se jedná o únos osoby za účelem vydírání nebo terorismu nebo v případě souběhu přitěžujících okolností atd.²²

V článku 22 c.p. je stanoveno, že se trest vykonává v jedné z věznic k tomu určených a odsouzený zde musí pracovat a během noci je umístěn do uzavřeného prostoru. Jestliže odsouzený vykonal alespoň jeden rok z uloženého trestu, může také pracovat mimo věznici.

²¹ Dostupné z: <http://www.amministrazioneincammino.luiss.it/wp-content/uploads/2010/11/Profilo-giuridico-dellergastolo.pdf> [cit. 24. 11. 2012]

²² Tamtéž

3.2.3 Odnětí svobody za přestupky (*l'arresto*)

Trest odnětí svobody za přestupky spočívá v dočasném zbavení osobní svobody. Ukládá se na pět dnů až tři léta, ale v případě souběhu přitěžujících okolností ho lze zvýšit až na pět let.

Dle článku 23 c.p. může být trest vykonán ve věznicích k tomu určených nebo ve zvláštních typech věznic, kde má odsouzený povinnost pracovat a během noci je umístěn do uzavřeném oddělení.

3.2.4 Pokuta za přečiny (*la multa*)

V článku 24 c.p. je stanoveno, že jedním z peněžitých trestů je pokuta za přečiny, která spočívá v zaplacení částky, která činí nejméně 50 eur a nejvíce 50 000 eur. Tato částka připadá státu. Jestliže za přečiny spáchané za účelem zisku stanoví zákon pouze trest odnětí svobody, může soud uložit odsouzenému vedle trestu odnětí svobody také pokutu ve výši od 50 eur do 50 000 eur.

Dle článku 133 c.p. může soud nařídit vzhledem k ekonomickým poměrům pachatele, aby pokuta přečiny a pokuta za přestupky byly spláceny v měsíčních splátkách, ale každá měsíční splátka musí činit nejméně 15 euro. Odsouzený může kdykoliv doplatit zbývající část pokuty prostřednictvím jedné platby.

Článek 27 c.p. stanovuje, že peněžité tresty jsou fixní a proporční, ty proporční nemají danou maximální výši.

3.2.5 Pokuta za přestupky (*l'ammenda*)

Článek 26 c.p. upravuje další peněžitý trest, kterým je pokuta za přestupky, tento trest spočívá v zaplacení částky, která činí nejméně 20 eur a nejvíce 10 000 eur a připadá státu.

3.2.6 Zákaz výkonu veřejné funkce (*l'interdizione dai pubblici uffici*)

Zákaz výkonu veřejné funkce může být trvalý nebo dočasný.

V článku 29 c.p. je stanoveno, že pokud byl pachatel odsouzen k trestu odnětí svobody na doživotí, nebo k trestu odnětí svobody nejméně na pět let, tak je odsouzenému trvale zakázáno vykonávat veřejnou funkci. Jestliže má pachatel předpoklady k opakování nebo sklony k páčání trestné činnosti, tak tyto okolnosti mají za následek také trvalý zákaz výkonu veřejné funkce.

Dočasný zákaz výkonu veřejné funkce může být uložen na jeden rok až pět let. Jestliže byl pachatel odsouzen k trestu odnětí svobody nejméně na tři léta, tak doba trvání tohoto trestu je pět let. Dočasný zákaz postihuje také pachatele, kteří byli odsouzeni za trestné činy spáchané zneužitím pravomocí nebo porušením povinností, které se týkají veřejné funkce nebo veřejné služby.

„Trvalý zákaz výkonu veřejné funkce, pokud zákon nestanoví jinak, zbavuje odsouzeného:

1) volebního práva nebo volitelnosti v kterémkoli volebním shromáždění a každého dalšího politického práva,

2) každé veřejné funkce, každé nepovinné funkce veřejné služby a funkce, týkající se veřejného činitele nebo pověřence veřejné služby,

3) funkce poručníka nebo kurátora, také prozatímního a každé další funkce týkající se ochrany nebo péče,

4) vojenských hodností a vysokoškolských titulů, čestných titulů, čestných vyznamenání nebo dalších čestných uznání,

5) platů, důchodů a peněžitých příspěvků, které jsou k tíži států nebo další veřejné organizace,

6) každého čestného práva, které se týká jakýkoliv veřejných funkcí, služeb, vojenských hodností nebo titulů a čestných titulů, vyznamenání a uznání uvedených v předchozích číslech,

7) způsobilosti k převzetí nebo získání jakéhokoliv práva, funkce, služby, vojenských hodností nebo titulů nebo čestných titulů, vyznamenání a uznání, uvedených v předchozích číslech.“²³

V některých případech stanovených ze zákona je zákaz výkonu veřejné funkce omezen.

Ústavní soud prohlásil zbavení platů, důchodů a peněžitých příspěvků, které jsou k tíži státu nebo další veřejné organizace za ústavně nezákonné a tato ustanovení omezil, protože to bylo v rozporu s Ústavou Italské republiky.²⁴ V článku 36 Ústavy je stanoveno, že každý pracující má právo na odměnu, která má být úměrná množství a

²³ Dostupné z: <http://www.altalex.com/index.php?idnot=2005> (Codice penale, Libro I, Titolo II, Capo III, art. 28) [cit. 28. 11. 2012]

²⁴ MARINUCCI, G., DOLCINI, E. *Manuale di diritto penale*. Parte generale. Giuffrè Editore, 2009. s. 546.

kvalitě jeho práce a musí být dostačující, aby jemu a jeho rodině zajistila svobodný a důstojný život.²⁵

V článku 28 c.p. je stanoveno, že dočasný zákaz tohoto trestu zbavuje odsouzeného během trestu způsobilosti k získání nebo vykonávání nebo užívání výše uvedených funkcí, práv, služeb, vojenských hodností, čestných titulů, uznání a vyznamenání.

3.2.7 Zákaz výkonu povolání nebo umělecké činnosti (*l'interdizione da una professione o da un'arte*)

Článek 30 c.p. stanovuje, že trest zákazu výkonu povolání nebo umělecké činnosti spočívá v tom, že odsouzeného během zákazu zbavuje způsobilosti k vykonávání povolání a umělecké, průmyslové, obchodní nebo živnostenské činnosti, pro které je zapotřebí zvláštních povolení nebo zvláštních oprávnění nebo licence od úřadu. Následkem je také ztráta těchto povolení, oprávnění nebo licencí. Tento trest může trvat jeden měsíc až pět let kromě případů výslovně stanovených ze zákona.

Podle článku 31 c.p. může být dočasně uložen, jestliže se pachatel dopustil trestného činu zneužitím výkonu povolání, umělecké činnosti a dalších činností uvedených v předešlém odstavci.

3.2.8 Ztráta občanských práv (*l'interdizione legale*)

Trest zbavuje odsouzeného občanských práv. Jedná se například o způsobilost k vykonávání právních úkonů nebo nakládání a správu majetku. Neplatí to pro výkon práv, které jsou stanoveny řádem výkonu trestu.

Za určitých podmínek jsou odsouzenému taková práva ponechána, ale může je vykonávat nebo o nich rozhodovat pouze prostřednictvím poručníka.²⁶

Trest ztráty občanských práv se vykonává současně s hlavním trestem, který byl uložen a doba jeho výkonu je stejná jako u trestu hlavního.

Dle článku 32 c.p. je následkem trestu odnětí svobody na doživotí zbavení veškerých občanských práv a také odsouzený ztrácí výkon rodičovské zodpovědnosti. Jestliže byl pachatel odsouzen k trestu odnětí svobody nejméně na pět let, tak během

²⁵Dostupné: http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/dejiny/web/prameny/09/Ustava_Italske_republiky_-1947.pdf [15. 12. 2012]

²⁶ MARINUCCI, G., DOLCINI, E. *Manuale di diritto penale*. Parte generale. Giuffrè Editore, 2009. s. 547.

výkonu tohoto trestu ztrácí veškerá občanská práva; následkem odsouzení je rovněž dočasné pozastavení výkonu rodičovské zodpovědnosti.

3.2.9 Nezpůsobilost jednat s veřejnou správou (*l'incapacità di contrattare con la pubblica amministrazione*)

Trest spočívá v dočasném zákazu uzavírat smlouvy s veřejnou správou a týká se veřejného i soukromého práva. Zákaz se nevztahuje na smlouvy, jejichž předmětem je poskytování veřejných služeb, tedy služby poštovní, zdravotnické, železniční a další. Doba trvání tohoto trestu je jeden rok až tři léta.

Článek 32c c.p. stanovuje, že nezpůsobilost jednat s veřejnou správou je následkem každého odsuzujícího rozsudku za trestné činy spáchané ke škodě, nebo ve prospěch podnikatelské činnosti nebo alespoň v souvislosti s ní, kterými jsou například zpronevěra k tíži státu, zločinné spolčování, podvod, ale také trestné činy, které se týkají vyděračství nebo korupce ve veřejné správě.

3.2.10 Ztráta nebo pozastavení výkonu rodičovské zodpovědnosti (*la decadenza o la sospensione dall'esercizio della potestà dei genitori*)

Rodičovská zodpovědnost je soubor práv a povinností, které musí rodiče vykonávat výhradně v zájmu dítěte. Do těchto práv a povinností spadají výživa, vzdělání a výchova dítěte.

Zákon stanovuje případy, kdy může dojít ke ztrátě nebo pozastavení této zodpovědnosti.

Pokud došlo k odsouzení za trestné činy spáchané zneužitím výkonu pravomocí, tak doba, po kterou rodiče nesmí vykonávat tyto pravomoci, se rovná dvojnásobku trvání uloženého trestu.

Ztráta výkonu rodičovské zodpovědnosti má za následek zbavení veškerého práva, které rodičům náleží ve věcech dítěte.

Pozastavení výkonu rodičovské zodpovědnosti má za následek jen přerušení výkonu povinností, které rodičům náleží, po jeho skončení mohou rodiče tyto povinnosti znovu vykonávat.

4. Druhy ochranných a bezpečnostních opatření

V této kapitole se při výběru opatření zaměřím především na italské bezpečnostní opatření, které v české právní úpravě neexistují, uvedu také dvě česká ochranná opatření.

4.1 Některá česká ochranná opatření

4.1.1 Ochranné léčení

Cílem ochranného léčení je ochránit společnost před pachatelem trestné činnosti, ale také pomoci osobě, která se dopustila trestného činu nebo činu jinak trestného.

Soud je povinen uložit ochranné léčení v případě, že pachatel činu jinak trestného není z důvodu nepřičetnosti trestně odpovědný a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, nebo jestliže pachatel trestný čin spáchal ve stavu zmenšené přičetnosti, která nebyla přivozena vlivem návykové látky.

Podle druhého odstavce § 99 TZk může soud uložit ochranné léčení i tehdy, pokud pachatel spáchal trestný čin ve stavu, který byl vyvolán duševní poruchou a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, nebo jestliže pachatel, který zneužívá návykovou látku, trestný čin spáchal pod jejím vlivem, nebo v souvislosti s jejím zneužíváním.

Ochranné léčení je možné uložit samostatně, vedle trestu, nebo při současném upuštění od potrestání. Rozlišuje se na ústavní, nebo ambulantní a soud ho ukládá dle povahy nemoci a léčebných možností.

Ústavní ochranné léčení se vykonává ve zdravotnickém oddělení ve věznici souběžně s výkonem trestu odnětí svobody, nebo ve zdravotnickém zařízení, zejména v psychiatrické léčebně. Ambulantní ochranné léčení se také vykonává ve zdravotnickém oddělení ve věznici souběžně s výkonem trestu odnětí svobody, nebo na svobodě a pachatel se pravidelně dostavuje do zdravotnického zařízení, které poskytuje příslušnou ambulantní péči.

Ochranné léčení lze uložit nejdéle na dva roky, ale pokud nebude v této době léčba ukončena, soud může i opakovaně léčení prodloužit, ale vždy nejdéle o další dva roky.

4.1.2 Zabezpečovací detence

Cílem zabezpečovací detence je izolovat pachatele s duševní poruchou, kteří jsou zvláště nebezpeční pro společnost a terapeuticky a výchovně na ně působit.

Toto ochranné opatření se vykonává ve speciálním ústavu pro výkon zabezpečovací detence se zvláštní ostrahou,²⁷ kterou zajišťuje Vězeňská služba České republiky, a uskutečňují se zde léčebné, psychologické, pedagogické, vzdělávací, činnostní a rehabilitační programy.²⁸

Jestliže pachatel spáchal zločin ve stavu vyvolaném duševní poruchou nebo ve stavu zmenšené přičetnosti, může soud upustit od potrestání za současného uložení zabezpečovací detence, jestliže nelze očekávat, že by ochranné léčení, které bylo uloženo vedle k dostatečné ochraně společnosti.

Dalším případem, kdy soud povinně ukládá zabezpečovací detenci, je dle prvního odstavce § 100 TZk tehdy, jestliže pachatel spáchal čin jinak trestný, který by naplňoval znaky zločinu, ale pro nepřičetnost není trestně odpovědný a jeho pobyt na svobodě je nebezpečný.

Zabezpečovací detence může být uložena, jestliže pachatel spáchal zločin ve stavu, který byl vyvolán duševní poruchou, jeho pobyt na svobodě je nebezpečný a ochranné léčení, které bylo uloženo, nezaručuje dostatečnou ochranu společnosti.

Také ji lze uložit podle druhého odstavce, písmene b § 100, jestliže pachatel, který se oddává zneužívání návykové látky, znovu spáchal zločin a již byl odsouzen k trestu odnětí svobody nejméně na dvě léta pro zločin spáchaný pod vlivem návykové látky, nebo v souvislosti s jejím zneužíváním.

Podle třetího odstavce § 100 TZk může uložit soud zabezpečovací detenci samostatně, při upuštění od potrestání, nebo vedle trestu.

„Zabezpečovací detence potrvá, dokud to vyžaduje ochrana společnosti. Soud nejméně jednou za dvanáct měsíců a u mladistvých jednou za šest měsíců přezkoumá, zda důvody pro její další pokračování ještě trvají.“²⁹

²⁷ CHMELÍK, J. a kol. *Trestní právo hmotné. Obecná část*. Praha: Linde, 2009, s. 275.

²⁸ NOVOTNÝ, F., SOUČEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o, 2010. s. 287.

²⁹ Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d3.aspx> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 3, Oddíl 2, § 100) [cit. 15. 11. 2012]

4.2 Některá italská bezpečnostní opatření

4.2.1 Přidělení do vězeňských farem nebo dílen (*l'assegnazione a una colonia agricola o ad una casa di lavoro*)

Podle článku 216 c.p. se do vězeňské farmy nebo dílny přidělují recidivisté, dále recidivisté, kteří žijí převážně z trestné činnosti, nebo pachatelé mající sklony k páchaní trestných činů proti životu a fyzické integritě. Tyto osoby jsou přiděleny do vězeňských farem a dílen také za předpokladu, že jim nebylo uloženo více ochranných opatření nebo spáchali další trestný čin, který nebyl způsoben z nedbalosti a je novým předpokladem k opakování nebo sklonem k páchaní trestné činnosti. Toto opatření lze uložit také v dalších případech výslovně stanovených ze zákona.

Článek 217 c.p. stanovuje, že odsouzený může být přidělen do vězeňské farmy nebo dílny na dobu minimálně jednoho roku. Pokud se jedná o recidivistu, tak minimální doba uložení tohoto opatření je dva roky, ale recidivistovi, který žije převážně z trestné činnosti se ukládá minimálně na dobu tří let. Pachatelům, kteří mají sklony k páchaní trestných činů proti životu a fyzické integritě se opatření ukládá minimálně na čtyři léta.

4.2.2 Hospitalizace v léčebném a vazebním ústavu (*il ricovero in una casa di cura e di custodia*)

Hospitalizován v léčebném a vazebním ústavu na dobu minimálně jednoho roku může být odsouzený, který spáchal trestný čin nezpůsobený z nedbalosti, byl-li mu uložen snížený trest z důvodu dušení poruchy, hluchoněmosti nebo chronické otravy vyvolané alkoholem nebo návykovými látkami, pokud trest stanovený ze zákona převyšující minimální sazbu pěti let odnětí svobody.

Toto bezpečnostní opatření může být uloženo na dobu minimálně tří let, jestliže je ze zákona za spáchaný trestný čin stanoven trest odnětí svobody na doživotí nebo trest odnětí svobody nepřevyšující minimální sazbu deseti let.

Na dobu minimálně šesti měsíců je v léčebném a vazebním ústavu hospitalizován odsouzený, pokud se jedná o jiný trestný čin, pro který zákon stanovuje trest odnětí svobody a odsouzený se jeví jako osoba společensky nebezpečná, v tomto případě může soudce i později změnit toto opatření na ochranný dohled, ale pouze za předpokladu, že se nebude jednat o odsouzené ke sníženému trestu odnětí svobody pro chronickou otravu vyvolanou alkoholem nebo návykovými látkami.

Když soud uloží hospitalizaci v léčebném a vazebním ústavu, tak už se neukládá další bezpečnostní opatření.

Hospitalizace se provede, jakmile se vykoná některý z trestů omezujících osobní svobodu nebo se jeho výkon zastaví. Soudce také s přihlédnutím ke zvláštnímu stavu odsouzeného, který byl vyvolán psychickou poruchou může nařídit, aby k hospitalizaci došlo dříve, než se zahájí výkon trestu.

Pokud skončí důvody, pro které se toto opatření uložilo, tak je nařízení odvoláno, ale ne dříve, než uplyne minimální doba. Po propuštění odsouzený vykoná trest.

4.2.3 Hospitalizace ve vězeňské psychiatrické léčebně (*il ricovero in un ospedale psichiatrico giudiziario*)

Hospitalizaci ve vězeňské psychiatrické léčebně upravuje článek 222 c.p.

Toto opatření je na dobu minimálně dvou let nařízeno, jestliže se jedná o obviněné, kteří byli zproštěni obžaloby z důvodu duševní poruchy nebo chronické otravy vyvolané alkoholem nebo návykovými látkami nebo pokud je obviněný hluchoněmý, jestliže spáchali přestupky nebo trestné činy způsobené z nedbalosti nebo některý z trestných činů, pro které zákon stanovuje peněžitý trest nebo trest odnětí svobody až na dobu dvou let.

Jestliže za spáchaný trestný čin zákon stanovuje trest odnětí svobody na doživotí, tak minimální doba trvání této hospitalizace je deset let. V případě, že je ze zákona stanoven trest odnětí svobody na dobu převyšující deset let, tak minimální doba výkonu tohoto opatření je pět let.

Pokud odsouzený, který musí vykonat trest omezující osobní svobodu, je hospitalizován ve vězeňské psychiatrické léčebně, tak je výkon trestu odložen do té doby, než skončí hospitalizace.

4.2.4 Zákaz pobytu v jedné nebo více obcích nebo v jedné nebo více provinciích (*il divieto di soggiorno in uno o più comuni, o in una o più provincie*)

Zákaz pobytu v jedné nebo více obcích nebo v jedné nebo více provinciích patří mezi ochranná opatření týkající se osob a spočívá v zákazu pobývat na stanovených místech obcí a provincií. Odsouzený se v těchto místech nesmí zdržovat ani na krátkou dobu.

Článek 233 c.p. stanovuje, že toto ochranné opatření může být uloženo pachateli, jestliže spáchal trestný čin proti osobnosti státu, proti veřejnému pořádku, z politických důvodů nebo porušením mravních či společenských zásad, které existují na určitém místě. Soud určí, na které obce nebo provincie se tento zákaz vztahuje.

Doba výkonu tohoto opatření je minimálně jeden rok. Jestliže pachatel zákaz nedodrží, začne znovu plynout minimální doba a pokud je toto porušení závažné nebo se opakuje, tak vedle zákazu pobytu v místech již výše uvedených může být nařízena také svoboda s dohledem.

4.2.5 Zákaz navštěvovat restaurace a veřejně přístupná místa, kde se prodávají alkoholické nápoje (*il divieto di frequentare osterie e pubblici spacci di bevande alcooliche*)

Zákaz navštěvovat restaurace a veřejně přístupná místa, kde se podávají alkoholické nápoje je ochranné opatření, které je zaměřené na boj proti kriminalitě spojené s alkoholismem. Spočívá v zákazu navštěvovat taková místa, kde se prodávají a konzumují alkoholické nápoje.

Dle článku 224 c.p. se toto opatření ukládá vždy vedle trestu, jestliže se jedná o odsouzené, kteří jsou závislí na alkoholu nebo pokud osoby závislé na alkoholu spáchali trestný čin ve stavu vyvolaném opilostí.

Doba trvání tohoto opatření je minimálně jeden rok. Pokud odsouzený nedodrží tento zákaz, tak mu vedle něj může být nařízeno uložení výkonu peněžitého trestu nebo svobody s dohledem.³⁰

³⁰ MARINUCCI, G., DOLCINI, E. *Manuale di diritto penale*. Parte generale. Giuffrè Editore, 2009. s. 644.

5. Komparativní analýza

V této kapitole se zaměřím nejdříve na porovnání české a italské právní úpravy obecně, dále budu porovnávat tresty a ochranná a bezpečnostní opatření. Uvedu především odlišnosti, ale také zmíním některé podobnosti.

5.1 Obecná právní úprava

Jedním z hlavních rozdílů mezi českým a italským trestním právem je rozdělení trestných činů a přestupků.

Dle našeho právního řádu se trestné činy dělí na zločiny a přečiny, od kterých se zcela odlišují přestupky, které jsou nižšího stupně závažnosti než trestné činy a ukládají se za ně jiné trestní sankce. Trestné činy upravuje trestní zákoník, naopak přestupky jsou uvedeny zejména v zákoně č. 200/1990 Sb. o přestupcích.

Italské trestní právo přijalo francouzskou klasifikaci trestných činů.

Trestné činy (*reati*) se tedy dělily na:

- zločiny (*crimini*),
- přečiny (*delitti*) a
- přestupky (*contravvenzioni*).

Dnes se dělí pouze na přečiny a přestupky, protože došlo k odchýlení od původního modelu. Zločiny a přečiny se spojily v jeden druh trestných činů (*delitti*).

Zásadní rozdíl mezi oběma právními úpravami je, že v České republice přestupky nespádají pod trestné činy, naopak v Italské republice jsou jejich součástí. Za přestupky se v obou zemích ukládají nižší tresty, ale ty italské jsou upraveny v trestním zákoníku, naše jsou obsaženy ve zvláštních zákonech, také se liší jejich ukládání, protože české přestupky neprojednávají soudy, většinou se jimi zabývají obecní úřady, které na to mají zřízeny samostatné přestupkové odbory nebo zvláštní komise k projednávání přestupků.

České trestní sankce se ukládají pouze na základě trestního zákoníku, čímž se česká právní úprava od té italské odlišuje, protože italské trestní sankce lze uložit i dle jiných trestních zákonů. Z prostorových důvodů jsem se v této práci zaměřila jen na ty trestní sankce, které jsou uvedeny v trestním zákoníku.

Dalším rozdílem je počet trestů a ochranných a bezpečnostních opatření. V České republice lze uložit pouze dvanáct trestů a čtyři ochranná opatření, naopak v Itálii existuje více trestních sankcí, může být uloženo pět hlavních trestů, devět trestů

vedlejších a deset bezpečnostních opatření. Mají také podrobnější dělení jednotlivých trestů a bezpečnostních opatření dle italského trestního zákoníku. Tresty dělí podle toho, zda byl spáchán přečin, nebo jen přestupek, bezpečnostní opatření se rozlišují na osobní a majetková, dále se rozlišují také podle toho, zda je jejich důsledkem zbavení osobní svobody.

Trestní sankce jsou v obou zemích ukládány soudy.

Italské i české tresty jsou právním následkem trestného činu a jejich hlavní funkcí je potrestat pachatele.

V italském trestním zákoníku jsou vymezeny tresty na hlavní a vedlejší, u nás je toto dělení také možné podle toho, zda je lze uložit samostatně, nebo ve spojení s jinými, ale v českém trestním zákoníku toto není přesně vymezeno.

České ochranné opatření i italské bezpečnostní opatření se sice liší názvem, ale v obou právních úpravách jsou právním následkem trestného činu, ale také činu jinak trestného, cílem není morální odsouzení pachatele, mají preventivní povahu a jejich účelem je ochrana společnosti a následná převýchova pachatele. Ukládají se osobám společensky nebezpečným, které mají trestní odpovědnost, ale také těm, které ji nemají.

Přesná délka doby trvání ochranných opatření není stanovena (pouze u ochranné výchovy), naopak u bezpečnostních opatření je stanovena minimální doba trvání, která je šest měsíců, maximální doba je také v kompetenci soudů jako v České republice.

Možnosti uložení těchto opatření jsou v obou zemích stejné, lze je uložit samostatně, vedle trestu, namísto trestu, také je možné uložit více opatření vedle sebe.

5.2 Komparace jednotlivých trestů

Jednotlivé české a italské trestní sankce se mezi sebou spíše odlišují. Trest odnětí svobody na doživotí byl v Itálii zaveden po zrušení trestu smrti a je to nejpřísnější trest. V naší právní úpravě je pouze výjimečným trestem, který není uveden ve výčtu jednotlivých trestů dle § 52 Tzk, protože je to jen zvláštní typ trestu odnětí svobody.

Trest odnětí svobody se liší tím, že dle české právní úpravy existuje jen jeden, který lze uložit za trestné činy, naopak v Itálii mají dva druhy tohoto trestu jeden se ukládá za přečiny a druhý, pokud se odsouzený dopustil přestupku. Další odlišností je, že v České republice je možné uložit jen napomenutí, pokutu, zákaz činnosti nebo

propadnutí věci, zatímco v Itálii lze pachatele, který spáchal přestupek, zbavit osobní svobody.

České tresty domácího vězení a obecně prospěšných prací v italském právním řádu také existují, ale nejsou uvedeny v italském trestním zákoníku, upravují je zvláštní zákony, jak již bylo uvedeno výše.

V obou právních řádech existují peněžité tresty, opět dochází k odlišnosti, protože ty italské se stejně tak jako u trestu odnětí svobody, dělí na pokutu za přečiny a pokutu za přestupky, zatímco český trestní zákoník vymezuje jen jeden peněžitý trest, pokuta za přestupky je obsažena v zákonu o přestupcích. Italský a český peněžitý trest se shoduje v tom, že zaplacené částky připadají státu a dle osobních a majetkových poměrů může soud nařídit měsíční splátky.

Vedlejší italský trest zákazu výkonu veřejných funkcí je podobný českým trestům ztráty čestných titulů nebo vyznamenání a ztrátě vojenské hodnosti. Českému trestu zákazu činnosti se nejvíce přibližují tresty zákazu výkonu povolání nebo umělecké činnosti a zániku zaměstnaneckého nebo pracovního poměru.

Zákaz výkonu řídicích funkcí právnických osob a podniků, který upravuje italský trestní zákoník, v našem zákoníku nenajdeme, protože tresty které se týkají právnických osob, jsou upraveny v zákoně č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob. Nicméně podle tohoto zákona se ukládají trestní sankce právnické osobě jako celku, nikoliv jednotlivým osobám, proto bych tento italský trest přirovnala spíše k zákazu činnosti, protože se jedná o výkon jednotlivých funkcí. V Itálii také existuje trestní odpovědnost právnických osob, která je upravena ve zvláštním zákoně.

Trest ztráty nebo pozastavení výkonu rodičovské zodpovědnosti český trestní zákon také neupravuje, ale podle ustanovení § 44 zákona o rodině č. 94/1963 Sb. může soud pozastavit, nebo zbavit rodiče jejich rodičovské zodpovědnosti, jestliže tuto zodpovědnost zneužijí nebo její výkon nebo ji závažným způsobem zanedbají, také v případě, kdy se rodič dopustí trestného činu proti svému dítěti.

Český trest propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty se podobá propadnutí věci, tedy italskému bezpečnostnímu opatření. Také v dalších případech je český trest v Itálii pouze bezpečnostním opatřením, jedná se o trest vyhoštění, který je dle italského právního řádu jen bezpečnostním opatřením a nazývá se vyhoštění cizince ze státu.

Italské vedlejší tresty ztráty občanských práv a nezpůsobilosti jednat s veřejnou správou náš trestní zákoník neobsahuje.

5.3 Komparace jednotlivých ochranných a bezpečnostních opatření

Italská bezpečnostní opatření, která se týkají zbavení osobní svobody mohou mít výchovný, léčebný, ale také pracovní režim. V České republice neexistuje ochranné opatření, jehož podstatou by byla práce odsouzených, mají pouze výchovný a léčebný režim.

Naši ochrannou výchovu lze přirovnat k italské hospitalizaci v nápravném zařízení, protože obě opatření se ukládají mladistvým.

Italské bezpečnostní opatření zákazu pobytu v jedné nebo více obcích nebo v jedné nebo více provinciích se podobá českému trestu zákazu pobytu, kdy se odsouzený nesmí zdržovat na určitém místě nebo v určitém obvodu. Soud ho ukládá na dobu jednoho roku až deseti let, stejně tak v Itálii ho lze uložit na dobu minimálně jednoho roku s tím rozdílem, že italské opatření nemá vymezenou maximální dobu trvání, protože se jedná o bezpečnostní opatření.

Česká právní úprava neobsahuje opatření přidělení do vězeňských farem a dílen a zákaz navštěvovat restaurace a zařízení, v nichž je podáván alkohol.

Bezpečnostní opatření záruky dobrého chování lze přirovnat k české peněžitě záruce s tím rozdílem, že dle naší právní úpravy se jedná o způsob nahrazení vazby, to znamená, že záruka může být uložena v průběhu trestního řízení, tedy ještě před vynesením rozsudku. V Itálii je to opatření, které se ukládá pachateli, který už byl odsouzen.

Česká ochranná výchova se podobá italské hospitalizaci v léčebném a vazebním ústavu, cílem je zajistit léčbu a izolaci pachatele, který trpí duševní poruchou, zneužívá návykovou látku atd. Může být nařízeno před nebo po výkonu trestu, v České republice i současně s výkonem trestu. Tato opatření jsou spíše podobná, ale také se odlišují, protože v Itálii dojde vždy k hospitalizaci, ale dle české právní úpravy je možná i ambulantní léčba.

Zabezpečovací detence se ukládá pachatelům, kteří jsou obzvláště nebezpeční a uložení ochranného léčení by nevedlo k dostatečné ochraně společnosti. Italská právní úprava toto rozdělení neobsahuje, existuje jen hospitalizace v léčebném a vazebním ústavu.

6. Rozbor příslušné právní terminologie

V této kapitole stručně charakterizují právní jazyk a jeho terminologii, zmíním také zvláštnosti, které odlišují italský právní jazyk od toho spisovného, poté se zaměřím na rozbor konkrétních termínů a slovních spojení.

6.1 Charakteristika právního jazyka

Právní jazyk je součástí každého spisovného jazyka a je odborným jazykem, kterým se zachycují a přenášejí právní texty. Není pouze spisovný, protože existují také nespisovné jazyky právní (např. justiční) či právní slangy (např. studentský).³¹

Právní jazyk je také jednotným útvarem, který má ustálenou mluvnickou stavbu a slovní zásobu.

Mezi základní znaky tohoto jazyka patří srozumitelnost, stručnost, jednoznačnost, významová přesnost, ustálenost, ústrojnost, úkonnost a neexpresivnost.

Slovní zásoba právního jazyka používá jako obecný základ všechny druhy slov s výjimkou citoslovcí. Právní texty používají výrazy obecného základu, dále výrazy, které jsou specifické pro právo, ale také výrazy z politické, ekonomické, technické nebo lékařské oblasti.

Mezi hlavní součásti slovní zásoby právního jazyka patří právní termíny, slovní spojení a jazykové šablony.

„Právní termíny jsou pojmenováním právní skutečnosti a jejich význam je možné přesně definovat.“³²

Právo je velmi úzce spjato s každodenním životem, také velmi často přejímá slova z běžné nebo obecné slovní zásoby, která jsou poté odborně zpřesněna a definována. Právní terminologie je velmi pestrá. Někdo může za termíny považovat také polovětné konstrukce, věty a verbonominální konstrukce, tedy ustálené vazby významového slovesa s určitým podstatným jménem (např. „vynést rozsudek“). Pojmenování právní skutečnosti mohou být jednoslovná či víceslovná.

Termíny jsou těsně spjaty s odbornými pojmy a mohou mít dvojí definování.

„Definice termínů v užším smyslu je definicí významu jednotlivých termínů, která má z hlediska teorie komunikace funkci metalingvistickou a jako součást právních projevů druhého sémantického stupně vysvětluje význam kódu.“³³

³¹ TOMÁŠEK, M. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 2003, s. 25.

³² Tamtéž, s. 49.

V širším smyslu je definicí termínů v jejich lingvistických a logických souvislostech, kdy hlavním cílem této definice je odlišit termín od netermínu.

Slovním spojením se rozumí víceslovné výrazy neterminologické povahy, kterými se nepojmenovává, ale pouze popisuje právní skutečnost.

Jazykové šablony jsou konstrukce vyskytující se jako obvyklá náležitost právních projevů, které mohou být víceslovné, polovětné nebo větné. Liší se od volných spojení, protože se vkládají do textu jako celek. „*Jazykové šablony vznikly kombinací složek odborné slovní zásoby termínů a slovních spojení s jednotkami běžné slovní zásoby.*“³⁴

Problémy, které mohou nastat při překladu odborného jazyka, jsou různost právních systémů a jazykové odlišnosti.

Při překladu právního jazyka se aplikují obecné zásady, které lze shrnout do tří požadavků:

- a) nepřekládat, ale vyhledat odpovídající řešení na úrovni cílového jazyka
- b) vytvořit nový termín, jestliže odpovídající termín v cílovém jazyce není, nebo obsahově nevyhovuje
- c) při překládání slovních spojení a víceslovných termínů je zapotřebí dbát na rozdílnost terminologických soustav.

Italský právní jazyk má složitou větnou strukturu. Na rozdíl od spisovného italského jazyka je pro něj typická nominalizace, při které dochází k nahrazení slovesa substantivem. Mnohem častěji se používá pasivum a ve vyšší míře také gerundium, přičestí a infinitiv, tedy nefinitní slovesné tvary, rovněž může nastat i změna pozice přívlastku. Příznačný je výskyt knižních a archaických výrazů, opisných tvarů a víceslovných předložkových výrazů (jako například *a causa di*, *a carico di*, *a seguito di* atd).

³³ TOMÁŠEK, M. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 2003, s. 50.

³⁴ Tamtéž, s. 52-53.

6.2 Rozbor konkrétních termínů a slovních spojení

Pro bližší rozbor vyberu několik termínů a slovních spojení, u kterých jsem musela hledat vhodné ekvivalenty také pomocí výkladových slovníků, protože jejich překlad nebyl ve slovnících překladových, zejména pak v italsko-českém právnickém slovníku, jednoznačný. Zaměřím se na názvy trestů a bezpečnostních opatření.

Libertà vigilata – ochranný dohled

Italsko-český právní slovník neupravuje toto spojení, ale naopak italsko-český a česko-italský slovník překládá spojení „libertà vigilata“ jako ochranný dohled. De Mauro toto spojení vymezuje jako „*misura di sicurezza non detentiva, in base a cui la persona è fuori dal carcere ma sottoposta a sorveglianza, per evitare che commetta nuovi reati*“, v překladu bezpečnostní opatření, na jehož základě je osoba mimo vězení, ale je podrobená dohledu, aby se zamezilo spáchání dalšího trestného činu. Slovní spojení by bylo možné přeložit také jako „*svoboda s dohledem*“, protože termín „*libertà*“ je v obou překladových slovnících vymezen jako svoboda. Vhodnější se mi zdál překlad ochranný dohled.

Assegnazione a una colonia agricola o a casa di lavoro – přidělení do vězeňských farem nebo dílen

Termín „*assegnazione*“ není v italsko-českém a v česko-italském slovníku obsažen. Dle italsko-českého právní slovníku může být přeložen více způsoby jako příkaz, předepsání, stanovení, poskytnutí nebo udělení. Překlad tohoto termínu jsem přizpůsobila zbylé části slovního spojení, vybrala jsem tedy přidělení. De Mauro vymezuje spojení una colonia agricola jako „*stabilimento penitenziario in cui i detenuti erano adibiti a lavori agricoli obbligatori*“ neboli vězeňské zařízení, ve kterém byli vězni určeni k povinným zemědělským pracím. Na základě tohoto vymezení jsem vybrala jako nejvhodnější ekvivalent vězeňskou farmu. Výkladový slovník Nuovo dizionario giuridico vymezuje tento termín pouze jako „*una misura di sicurezza detentiva che si applica a soggetti determinati dalla legge*“, tedy detenční ochranné opatření, které se ukládá subjektům stanoveným ze zákona. Slovní spojení casa di lavoro není uvedeno v žádném z výkladových ani překladových slovníků, vhodným ekvivalentem je vězeňská dílna. Doslovné přeložení těchto spojení je zemědělská kolonie a pracovní dům, proto jsem se snažila najít co nejpodobnější ekvivalenty.

Multa – pokuta za přečiny

Ammenda – pokuta za přestupky

Oba výrazy multa i ammenda se překládají dle italsko-českého právníckého slovníku a italsko-českého a česko-italského slovníku jako pokuta.

Zingarelli vymezuje termín multa jako „*pena pecuniaria prevista per determinati reati*“, v překladu peněžité trest stanovený za trestné činy. Ve slovníku Sabatini, Coletti je tento termín vymezen jako „*pena pecuniaria prevista dalla legge per reati o per l'infrazione a un determinante regolamento*“ neboli peněžité trest stanovený ze zákona za trestné činy nebo porušení stanoveného právního předpisu. Výkladový slovník De Mauro vymezuje termín multa jako „*pena pecuniaria prevista per determinati reati, il cui ammontare varia a seconda gravità del reato*“, v překladu peněžité trest stanovený za trestné činy, jehož výše je různá podle závažnosti trestného činu. Ve výkladových slovnících je u tohoto termínu vždy napsáno za trestné činy (*per reati*), ale v italském trestním zákoníku je toto vymezeno jako „*la pena principale stabilita per i delitti*“, tedy hlavní trest stanovený za přečiny. Termín ammenda vymezují výkladové slovníky De Mauro a Zingarelli jako „*pena pecuniaria prevista per le contravvenzioni*“, neboli peněžité trest stanovený za přestupky. Termíny multa a ammenda znamenají samy o sobě jen pokuty, přidala jsem k nim ještě za přečiny a za přestupky, abych je mezi sebou odlišila.

Ergastolo – odnětí svobody na doživotí

Termín ergastolo je v italsko-českém právníckém slovníku a italsko-českém a česko-italském slovníku přeložen jako doživotní vězení. Zingarelli vymezuje tento pojem jako „*pena detentiva consiste nella privazione della libertà personale per tutta la durata della vita*“, tedy detenční trest spočívající ve zbavení osobní svobody po celou dobu života. Termín jsem přeložila jako odnětí svobody na doživotí dle našeho trestního zákoníku, protože slovní spojení doživotní vězení se mi nezdálo dosti odborné.

Reclusione – odnětí svobody za přečiny

Arresto – odnětí svobody za přestupky

Italsko-český právní slovník překládá pojem *reclusione* jako uvěznění nebo vězení a italsko-český a česko-italský slovník jako uvěznění. Zingarelli vymezuje tento termín jako „*pena detentiva prevista per i delitti da scontarsi in uno degli stabilimenti a ciò destinati con l'obbligo del lavoro e l'isolamento notturno*“, neboli detenční trest stanovený za trestné činy, který se vykonává v jednom ze zařízení k tomu určených a ve kterém je povinnost pracovat a v noci jsou odsouzení umístěni v uzavřeném prostoru. Překlad jsem upravila dle našeho trestního zákoníku, tedy trest odnětí svobody, ke kterému jsem ještě připojila za přečiny, abych lépe vymezila rozdíl mezi tresty – la *reclusione* a l'*arresto*.

Termín *arresto* může být podle italsko-českého právní slovníku přeložen jako odnětí svobody za přestupek, zatčení nebo vězení. Dle italsko-českého a česko-italského slovníku se termín *arresto* překládá jako zadržení, zatčení, ale také může znamenat zastavení. Zingarelli tento pojem vymezuje jako „*limitazione della libertà personale come pena detentiva per le violazioni della legge penale*“, neboli omezení osobní svobody jako detenční trest za porušení trestního zákona. Také u tohoto termínu jsem přidal za přestupky pro lepší odlišení.

Il ricovero in una casa di cura e di custodia – hospitalizace v léčebném a vazebním ústavu

Termín *ricovero* se dle italsko-českého a česko-italského slovníku překládá jako hospitalizace. *Casa di cura* překládá italsko-český právní slovník jako léčebný dům nebo léčebna. Italsko-český a česko-italský slovník jako léčebný ústav, léčebna, soukromá klinika. Zingarelli vymezuje tento pojem jako „*clinica privata*“, neboli soukromá klinika, popřípadě léčebna. Výkladový slovník De Mauro jako „*clinica, spec. per malattie mentali*“, tedy léčebna pro psychické onemocnění. Slovní spojení *casa di custodia* není uvedeno v překladových ani výkladových slovnících. V italsko-českém právní slovníku termín *custodia* znamená dohled, nebo úschovu, tento slovník uvádí také slovní spojení *custodia cautelare*, který překládá jako vazbu. Italsko-český a česko-italský slovník překládá termín *custodia* jako dozor nebo opatrování a

slovní spojení custodia cautelare jako zajišťovací vazbu. Slovní spojení jsem na základě těchto informací přeložila jako hospitalizaci v léčebném a vazebním ústavu.

7. Dvojjazyčný glosář

V této části práce jsem vytvořila italsko-český glosář, který obsahuje nejdůležitější pojmy, které se vyskytují v průběhu práce, nejsou řazeny dle abecedy, nejdříve jsem uvedla základní pojmy, od kterých se celá práce odvíjí, poté jsou za sebou řazeny tresty a bezpečnostní opatření podle toho, jak jsou obsaženy v trestním zákoníku.

ITALSKY	ČESKY
sanzione – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ni</i>)	sankce
penale	trestní sankce
pena – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ne</i>)	trest
principale	hlavní trest
accessoria	vedlejší trest
misura – <i>s.f.</i> (pl. <i>-re</i>)	opatření
di sicurezza	bezpečnostní opatření
reato – <i>s.m.</i> (pl. <i>-ti</i>)	trestný čin
delitto – <i>s.m.</i> (pl. <i>-ti</i>)	přečin
contravvenzione – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ni</i>)	přestupek
ergastolo – <i>s.m.</i> (pl. <i>-li</i>)	odnětí svobody na doživotí
reclusione – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ni</i>)	odnětí svobody za přečiny
arresto – <i>s.m.</i> (pl. <i>-ti</i>)	odnětí svobody za přestupky
multa – <i>s.f.</i> (pl. <i>-te</i>)	pokuta za přečiny
ammenda – <i>s.f.</i> (pl. <i>-de</i>)	pokuta za přestupky
interdizione – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ni</i>)	zákaz
dai pubblici uffici	zákaz výkonu veřejných funkcí
da una professione o da un'arte	zákaz výkonu povolání nebo umělecké činnosti
dagli uffici direttivi delle persone giuridiche e delle imprese	zákaz výkonu řídicích funkcí právnických osob a podniků

legale	ztráta občanských práv
incapacità – <i>s.f.</i> (pl. <i>-tà</i>)	nezpůsobilost
di contrattare con la pubblica amministrazione	nezpůsobilost jednat s veřejnou správou
estinzione – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ni</i>)	zánik
del rapporto di impiego o di lavoro	zánik zaměstnaneckého nebo pracovního poměru
decadenza – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ze</i>)	ztráta
o la sospensione dall'esercizio di una professione della potestà dei genitori	ztráta nebo pozastavení výkonu rodičovské zodpovědnosti
sospensione – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ni</i>)	pozastavení
dall'esercizio di una professione o da un'arte	pozastavení výkonu povolání nebo umělecké činnosti
dagli uffici direttivi delle persone giuridiche e delle imprese	pozastavení výkonu řídicích funkcí právnických osob a podniků
assegnazione – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ni</i>)	přidělení
a una colonia agricola o ad una casa	přidělení do vězeňských farem a dílen
ricovero – <i>s.m.</i> (pl. <i>-ri</i>)	hospitalizace
in una casa di cura e di custodia	v léčebném a vazebním ústavu
in un ospedale psichiatrico giudiziario	ve vězeňské psychiatrické léčebně
in un riformatorio giudiziario	v nápravném zařízení
libertà – <i>s.f.</i> (pl. <i>-tà</i>)	svoboda
vigilata	ochranný dohled
divieto – <i>s.m.</i> (pl. <i>-ti</i>)	zákaz
di frequentare osterie e pubblici spacci di bevande alcoliche	zákaz navštěvovat restaurace a veřejně přístupná místa, kde se prodávají alkoholické nápoje
di soggiorno in uno o più comuni, o in una o più provincie	zákaz pobytu v jedné nebo více obcích nebo v jedné nebo více provinciích
espulsione – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ni</i>)	vyhoštění
dello straniero dallo Stato	vyhoštění cizince ze státu
cauzione – <i>s.f.</i> (pl. <i>-ni</i>)	záruka, kauce

di buona condotta	záruka dobrého chování
confisca – <i>s.f.</i> (pl. <i>-che</i>)	propadnutí věci

Závěr

V úvodu práce jsem si určila za cíl analyzovat systém trestních sankcí v obou právních řádech a porovnat, zda jsou tyto systémy rozdílné, nebo podobné.

Podle prvotního prostudování dostupných materiálů jsem uvedla také svou hypotézu, že jsou tyto dva systémy spíše odlišné.

V průběhu mé práce jsem se snažila co nejsrozumitelněji popsat oba systémy, abych mohla na závěr posoudit, zda byla má domněnka správná. Vzhledem k rozsahu práce jsem poukázala pouze na základní rozdíly a podobnosti.

V první kapitole jsem stručně nastínila průběh historického vývoje, zaměřila jsem se především na vývoj a změny v českých a italských trestních zákonech, také jsem poukázala na hlavní prameny trestního práva v obou zemích.

Následující kapitola obsahovala obecné vymezení českých a italských trestních sankcí a také jejich ukládání.

V dalších kapitolách jsem si vybrala z prostorových důvodů pouze některé druhy trestů a ochranných a bezpečnostních opatření, které jsem blíže přiblížila.

Nejdůležitější částí mé práce byla komparace obou právních úprav. Velkou důležitost měl také rozbor italské právní terminologie.

Na základě komparativní analýzy se má hypotéza z velké části potvrdila. V závěru své práce jsem poukázala na ty nejdůležitější rozdíly, podrobnější komparace je uvedena v páté kapitole.

K velkému rozdílu dochází při vymezení trestných činů a přestupků, protože dle českého trestního řádu se trestné činy dělí na zločiny a přečiny, od kterých se zcela odlišují přestupky, naopak v Itálii jsou součástí trestných činů, jsou uvedeny v trestním zákoníku a dokonce lze za ně uložit tresty, které se týkají zbavení osobní svobody (odnětí svobody za přestupky), což dle české právní úpravy není možné.

České trestní sankce lze uložit pouze na základě trestního zákoníku, naopak italské mohou být uloženy i dle jiných trestních zákonů.

Také je zřejmé, že se tyto systémy odlišují v jednotlivých druzích trestů a druzích ochranných a bezpečnostních opatření. Některé české tresty patří v Itálii mezi bezpečnostní opatření. Jedná se například o vyhoštění nebo propadnutí věci.

Český trestní zákoník neupravuje ztrátu občanských práv a nezpůsobilost jednat s veřejnou správou. Rozdílný je také jejich počet, protože v České republice lze

uložit jen dvanáct trestů a čtyři ochranná opatření, naopak v Itálii jich existuje více, italský trestní zákoník upravuje čtrnáct trestů a deset bezpečnostních opatření.

V Itálii mají podrobnější dělení trestních sankcí, které je přímo vymezeno v trestním zákoníku. Tresty dělí na hlavní a vedlejší také se dělí podle toho, zda byl spáchán přečin, nebo jen přestupek. Bezpečnostní opatření se dělí na osobní a majetková. Osobní se dále vymezují na detenční, jejich důsledkem je zbavení osobní svobody, a na nedetenční.

Na základě mé práce jsem došla k závěru, že z velké části se český a italský systém trestních sankcí odlišuje, zejména v jednotlivých druzích trestů a ochranných a bezpečnostních opatření, které se mezi sebou spíše liší. Za nejdůležitější rozdíl považuji vymezení trestných činů, které je zcela rozdílné. Nelze říci, že by tyto dva systémy byly naprosto odlišné, protože v menší míře můžeme nalézt i podobnosti. Stejná je například funkce trestů a ochranných a bezpečnostních opatření.

Riassunto

Lo scopo principale di questo lavoro è analizzare il sistema delle sanzioni penali in entrambi gli ordinamenti giuridici, e confrontarli, stabilire se questi sistemi siano diversi o simili.

Nell'introduzione è stata stabilita l'ipotesi che siano piuttosto diversi.

La tesi è divisa in sette capitoli.

Nel primo capitolo ho delineato solo in breve lo svolgimento della storia del diritto penale, mi sono concentrata soprattutto sullo sviluppo e sulle modifiche delle leggi penali ceche e italiane. Ho inoltre fatto riferimento alle fonti principali del diritto penale in entrambi i Paesi.

Il secondo capitolo contiene la descrizione più dettagliata del sistema delle sanzioni penali ceche e italiane, il quale determina in genere tutti i tipi di pena e di misura di sicurezza, che sulla base del codice penale esistono nella Repubblica Ceca e in Italia. Questo capitolo si occupa anche dell'applicazione di tali sanzioni.

I due capitoli successivi descrivono i tipi scelti delle sanzioni penali. Rispetto all'estensione della tesi, questi due capitoli si orientano solamente su alcuni tipi.

La parte più importante del mio lavoro è il capitolo quinto (*Analisi comparativa*), dove ho confrontato la regolamentazione giuridica in generale e anche le sanzioni penali singole.

Sulla base dell'analisi comparativa, la mia ipotesi è stata in gran parte confermata.

Mi sono concentrata soprattutto sulle differenze principali, ma ho anche fatto menzione di alcune somiglianze.

Una delle differenze più importanti è la determinazione dei reati e delle contravvenzioni, perchè a norma dell'ordinamento giuridico ceco i reati si dividono in crimini e in delitti, i quali si distinguono totalmente dalle contravvenzioni, in Italia queste ultime sono componenti dei reati, sono indicate dal codice penale ed è possibile applicare una pena detentiva per contravvenzione. Questo non è possibile a norma della regolamentazione giuridica ceca.

Le sanzioni penali ceche sono applicabili solamente sulla base del codice penale, mentre quelle italiane possono essere applicate anche a norma di altre leggi penali.

Questi due sistemi si distinguono anche nei singoli tipi di pena e di misura di sicurezza.

Alcune pene ceche fanno parte delle misure di sicurezza italiane. È il caso, per esempio, delle pene dell' estinzione o della confisca.

Il codice penale ceco non regola l' interdizione legale e l' incapacità di contrattare con la pubblica amministrazione.

Nella Repubblica Ceca è possibile applicare solo dodici pene e quattro misure di sicurezza. A differenza della regolamentazione ceca, in Italia ci sono più sanzioni penali. Il codice penale italiano regola quattordici pene e dieci misure di sicurezza.

La tesi contiene anche il glossario in due lingue (italiano-ceco) e l' analisi della terminologia giuridica italiana.

Sulla base del mio lavoro, sono giunta alla conclusione che gran parte dei sistemi delle sanzioni penali ceco e italiano si distingue soprattutto nei singoli tipi di pena e di misura di sicurezza, che tra di loro si differenziano notevolmente.

Non è possibile dire che questi due sistemi siano assolutamente differenti, perchè, per certi versi, è possibile trovare anche le somiglianze. Per esempio, la funzione delle sanzioni penali è quasi uguale.

Seznam použitých zdrojů

Právní předpisy:

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Codice penale – trestní zákoník

Tištěné zdroje:

CÍSAŘOVÁ, Dagmar; SOVOVÁ, Olga. *Základy trestního práva procesního*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2011. s. 161. ISBN 978-80-7435-093-1

CHMELÍK, Jan a kol. *Trestní právo hmotné : obecná část*. Praha: Linde, 2009. s. 292. ISBN 978-80-7201-785-0

MANNA, Adelmo; INFANTE, Enrico. *Systémy trestní justice v Evropě a severní Americe*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. s. 43. ISBN 80-86008-87-8

MARINUCCI, Giorgio; DOLCINI, Emilio. *Manuale di diritto penale. Parte generale*. Milano: Giuffrè Editore, 2009. s. 676.

NOVOTNÝ, František; SOUČEK, Josef a kol. *Trestní právo hmotné*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2010. s. 393. ISBN 978-80-7380-291-2

SOLNAŘ, Vladimír; FENYKL, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar; VANDUCHOVÁ, Marie. *Systém českého trestního práva*. Praha: Novatrix, 2009. s. 942. ISBN 978-80-254-4033-9

TOMÁŠEK, Michal. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 2003. s. 143. ISBN 80-7201-427-7

ŽATECKÁ, E. *Trestní právo hmotné a procesní. Obecná část*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. s. 101. ISBN 978-80-210-5853-8

Internetové zdroje:

<http://www.altrodiritto.unifi.it/ricerche/law-ways/musio/index.htm> [cit. 18. 3. 2013]

<http://2.flcgil.stgy.it/files/pdf/20060419/costituzione-italiana-su-minoranze-linguistiche-estratto-1879142.pdf> [cit. 11.10. 2012]

<http://www.portaldiritto.com/il-diritto-penale.htm> [cit. 12. 10. 2012]

http://www.neldirittoeditore.it/public/file/leggispeciali_sommario.pdf [cit. 12. 10. 2012]

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d2.aspx#par54>
(Trestní zákoník, Hlava V, Díl 2, Oddíl 4, § 54) [cit. 20. 10. 2012]

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d2.aspx> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 2, Oddíl 5, § 55 ; Oddíl 6, § 81; Oddíl 5, § 60; Oddíl 5, § 73; Oddíl 5 § 78) [cit. 9. 11. 2012]

<http://www.amministrazioneincammino.luiss.it/wp-content/uploads/2010/11/Profilo-giuridico-dellergastolo.pdf> [cit. 24. 11. 2012]

<http://www.altalex.com/index.php?idnot=2005> (Codice penale, Libro I, Titolo II, Capo III, art. 28) [cit. 28. 11. 2012]

http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/js09/dejiny/web/prameny/09/Ustava_Italske_republiky_-_1947.pdf [15. 12. 2012]

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/cast1h5d3.aspx> (Trestní zákoník, Hlava V, Díl 3, Oddíl 2, § 100) [cit. 15. 11. 2012]

Slovníky:

DE MAURO, Tullio. *Il dizionario della lingua italiana / progetto e direzione scientifica Tullio De Mauro*. Milano: Paravia, 2000. s. 2998. ISBN 88-395-5023-2

DEL GIUDICE, Fredirico. *Nuovo dizionario giuridico*. Napoli: Esselibri – Simone, 2008. s. 1247. ISBN 978-88-244-6136-8

JANEŠOVÁ, Jarmila; POLVERARI, Anna. *Italsko-český a česko-italský slovník*. Praha: Leda, 2006. s. 896. ISBN 978-80-7335-064-2

SABATINI, Francesco; COLETTI, Vittorio. *Il Sabatini Coletti : dizionario della lingua italiana*. Milano: Rizzoli Larousse, 2007. s. 3133. ISBN 978-88-525-0216-3

TOMAŠČÍNOVÁ, Jana; DAMOHORSKÝ, Milan. *Italsko-český právní slovník*. Praha: Leda, 1999. s. 120. ISBN 80-85927-65-9

ZINGARELLI, Nicola. *Lo Zingarelli 2008: vocabolario della lingua italiana / di Nicola Zingarelli*. Bologna: Zanichelli, 2001. s. 2688. ISBN 978-88-08-04455-6

